

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33413
Nom	Polítiques de gènere i teoria del discurs
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2018 - 2019

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1301 - Grau Comunicació Audiovisual	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1301 - Grau Comunicació Audiovisual	9 - Discurs, ideologia i pensament	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
EL KETITI YAHMEDI, AOUATEF	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

L'assignatura Polítiques de Gènere i Teories del Discurs proposa una aproximació a l'evolució i el desenvolupament de la teoria crítica feminista i els estudis de gènere i les seves aportacions més destacades a la teoria del discurs, especialment en el que concerneix a la producció textual i audiovisual en la societat actual. Pretén mostrar de quina manera es construeixen i es reproduïxen les identitats de gènere a través de les pràctiques discursives i els diferents dispositius tecnològics de la comunicació des de les imatges passant pel llenguatge parlat i textual, arribant fins a la narrativa audiovisual. A partir d'aquesta perspectiva es tracta d'analitzar com s'entrellacen el llenguatge, la imatge i l'imaginari col·lectiu en tant que discursos en el procés de construcció de les identitats i els rols de gènere i de quina manera contribueixen en la reproducció dels estereotips i de les desigualtats socials en diferents cultures humanes.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

1. Coneixement bàsic sobre el funcionament dels diferents mitjans de comunicació escrits i audiovisuals;
2. Nocions sobre els estereotips i els prejudicis de caràcter sexista i cultural;
3. Coneixements informàtics bàsics que permetin la participació en plataformes virtuals interactives (Blog, pàgines web).

COMPETÈNCIES

1301 - Grau Comunicació Audiovisual

- Coneixement dels determinants ideològics subjacents als rols socials que articulen els subjectes de la comunicació i les seues pràctiques discursives en diferents mitjans, com els que institueixen el gènere com a tecnologia social, les dominants ideològiques de les diverses cultures i les principals escoles, moviments, tendències i autors del pensament filosòfic contemporani.
- Consciència solidària: respecte solidari per les diferents persones i pobles del planeta, i la sostenibilitat d'aquest, així com coneixement dels grans corrents culturals en relació amb els valors individuals i col·lectius i respecte pels drets humans.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Els resultats esperats de l'assignatura consisteixen a permetre a l'alumnat:

- 1- Desenvolupar una consciència crítica sobre els mecanismes ideològics que interfereixen en la construcció desigual dels rols de gènere en els diferents discursos comunicatius.
- 2 - Adquirir una perspectiva més ampla sobre les qüestions relatives a les relacions de gènere que permeti connectar allò local amb allò global i articular els efectes dels discursos dominants vehiculats pels mitjans de comunicació sobre les realitats autòctones.
- 3- Adquirir eines teòriques i pràctiques per a l'anàlisi crítica dels discursos textuais i audiovisuals des de la perspectiva de gènere.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Els paradigmes fonamentals en els estudis feministes i els estudis de gènere

Presentació d'un breu recorregut històric de la teoria crítica feminista i algunes definicions de conceptes fonamentals relatives al sistema sexe/ gènere proposades per *Gayle *Rubin. Explicar com el gènere constitueix una categoria d'anàlisi sociològica i històrica abans d'abordar al final les relacions entre les teories crítiques feministes i la teoria del discurs.

2. Gènere, ideologia i narració fílmica

Aquesta unitat proposa: 1) una aproximació comparativa al concepte de ideologia en els plantejaments de Louis Althusser i Jean Baudrillard a través dels textos Els aparells ideològics de l'Estat i El pensament màgic de la ideologia ; 2) una definició de la noció de tecnologia de gènere proposada per Teresa de Lauretis a partir de la seua anàlisi crítica a la noció de Tecnologia del sexe de Michel *Foucault.

3) Una anàlisi de la relació entre gènere i poder en la narració *fílmica *à través de la lectura dels textos Plaer visual i cinema narratiu, (Laura Mulvey) i Gènere i tecnologia: de la veu femenina a l'estilització del cos,(Giuliana Colaizzi)

3. Gènere i diegetització en la cultura de masses

S'analitzen els efectes de l'anomenada cultura de masses sobre la construcció dels estereotips de gènere i els rols socio-sexuals. S'aborden en particular els processos de *objetivizació i d'alienació que generen alguns productes audiovisuals com el discurs publicitari i la telenovella. El text de suport d'aquesta unitat és Dones i indústries culturals de Michelle Mattelart.

4. Llenguatge i diferència de gènere

A partir de l'anàlisi de les idees més destacades que proposa Patrizia Violi en el seu llibre (L'infinit singular) es posa l'accent en la importància del llenguatge en la construcció de les representacions sexuades dels rols femenins i masculins. S'analitza la dimensió semàntico-lingüística dels conceptes Dona i Home en diferents contextos culturals per a demostrar el caràcter històric i social de la construcció de les identitats de gènere a través del llenguatge. S'aborda la qüestió del sexisme en el llenguatge i els desafiaments que planteja en l'actualitat en el món acadèmic, mediàtic i polític.

5. Gènere, espai transfronterer i descomposició identitària

Quins són les articulacions entre allò local i allò global que plantegen les teories de gènere en els estudis sobre la mundialització?

Les transformacions que experimenten les societats humanes, cada vegada més interconnectades a través de la globalització de l'economia, els mitjans de transport i les noves tecnologies, plantegen nous desafiaments que trastornen les precepciones convencionals de les identitats de cultura i de gènere.

- Lectures: Contra geografia de la globalització, gènere i ciutadania en els circuits transfronterers (Saskia Sassen)

6. La construcció de l'altre gènere en la mirada tècnica etnogràfica

En aquesta unitat es pretén analitzar de quina manera es construeixen els conceptes de centre i perifèria en la mirada generada pels discursos audiovisuals. Històricament i precisament des de les primeres imatges i documentals etnogràfics la representació audiovisual de les altres cultures ha vehiculat una relació jeràrquica que situa les diferències culturals en una relació de poder entre l'autor/a de la mirada i l'objecte de la mirada i que els converteix en dominant i dominat/a en aquesta equació. Quan el mateix esquema s'aplica a les relacions de gènere, mostra fins a quin punt l'ull de l'objectiu pot arribar a projectar les imatges de les altres dones en un univers abstracte, indefinit i enigmàtic. Es tracta de la construcció de l'exotisme com a categoria d'identificació de gènere i de cultura els efectes de la qual segueixen sent molt presents en l'imaginari col·lectiu, el discurs mediàtic i la indústria del turisme.

- Lectures: Mirades sobre l'altra dona al cinema etnogràfic, Cristina Vega Solís

7. Ordre simbòlic, gènere i cos en les cultures àrabs

Aquesta unitat aborda la representació i la construcció del gènere en les cultures àrabs. Tracta de com el cos individual es converteix en una plataforma discursiva social amb diverses manifestacions simbòliques que es tradueixen a través de la vestimenta, la gestualitat i els rituals religiosos. Analitza la relació entre la corporeïtat i l'organització del marc espai-temporal partint de la diferència de gènere com a marc explicatiu de l'ordre social.

8. Estratègies de visibilitat en els discursos textuais i visuals feministes no occidentals.

Com s'expressen les dones no-occidentals com a veus i subjectes a través dels seus discursos artístics i literaris?

Aquesta unitat proposa oferir una idea sobre les destacades aportacions d'algunes escriptores i directores de cinema en Àsia, Amèrica Llatina i Àfrica, que han pogut oferir un discurs audiovisual o textual sobre la seva visió de les relacions de gènere en el si de la seves pròpies societats.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	4,00	0
Elaboració de treballs en grup	4,00	0
Elaboració de treballs individuals	6,00	0
Estudi i treball autònom	15,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	4,00	0
Resolució de casos pràctics	7,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	15,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El procés de formació de l'assignatura té un caràcter eminentment teòric però inclou també algunes activitats pràctiques que afavoreixen els processos d'aprenentatge i de comprensió i la posada en pràctica dels coneixements teòrics adquirits.

El desenvolupament d'aquesta matèria inclourà les següents activitats formatives i la seva distribució s'atindrà als percentatges que es detallen a continuació:

1. Activitats de caràcter presencial (40 % del temps):

1. 1. Classe magistral: centrada fonamentalment en la introducció general de la matèria amb la finalitat de proporcionar una visió general dels continguts, les competències i les destreses que es pretén adquirir, així com l'adquisició de les delimitacions conceptuals més rellevants i necessàries.

1. 2. Tutoria individual i en grup amb la finalitat de realitzar les consultes, oferir indicacions i resoldre dubtes de caràcter teòric i metodològic pel que fa a la matèria.

2. Activitats de caràcter autònom (60% del temps):

2. 1. Consulta i estudi de la bibliografia per part de l'alumnat.

2.2 Preparació en grup de l'exposició a l'aula seguint les pautes marcades per la professora per a les diferents fases del procés.

2.3. Desenvolupament de les diferents fases del treball a presentar.

2.4 Preparació específica de la prova final.

3. Activitats de participació i intercanvi en una plataforma virtual (blog específic de l'assignatura) creat i dinamitzat per l'alumnat

4. Dinàmiques de grup en classe que consisteixen en l'anàlisi d'alguns textos, revistes o obres audiovisuals relacionades amb el contingut de la matèria.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura constarà de:

1. Valoració del treball de grup (40 % de la nota)

- Valoració de les exposicions en grup realitzades a l'aula tenint en compte la qualitat del contingut, l'originalitat i creativitat del tractament del tema abordat i la forma d'exposició.

2. Examen teòric al final del curs (40 % de la nota)

3. Valoració de l'actitud de l'alumnat en l'aula (20 % de la nota)

- Participació en la dinàmica de l'aula per part de l'alumnat, creativitat i aportació pròpia.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Althusser, Louis. (2003). Ideología y aparatos ideológicos de estado. Buenos Aires: Nueva Visión.
- Baudrillard, Jean (1990). De la seducción, Ed. Rei, México.
- Colaizzi, Giuliana. (2007). Género y Tecnología. De la Voz Femenina a la Estilización del Cuerpo y Cine/tecnología: montaje y desmontaje del cuerpo In La pasión del significante, teoría de género y cultura visual. Biblioteca nueva, Madrid.
- Foucault, Michel. (1998). Historia de la sexualidad, Tomo 1: La voluntad de saber, Madrid, siglo XXI.
- Gayle, Rubin, (1986). "El tráfico de mujeres: Notas sobre la "economía política" del sexo", Nueva antropología, Vol.VIII, nº30, México.
- Mattelart, Michèle; Jordà, Joaquim. (1982). Mujeres e industrias culturales, Anagrama.
- Mulvey, Laura. (1975). Placer visual y cine narrativo. Episteme Ediciones. Madrid.
- Violi, Patrizia. (1991). El infinito singular, Coll feminismos.
- Sassen, Saskia. (2007). Contra geografía de la globalización, género y ciudadanía en los circuitos transfronterizos In, Una sociología de la globalización, Buenos Aires y Madrid, Katz Barpal Editores.